

Ks. dr hab. Dariusz Lipiec, prof. KUL
Instytut Teologii Pastoralnej i Katechetyki
Wydział Teologii
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Lublin, 27.11.2015 r.

Ocena
dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej
dr Zofii Hanny Kuźniewskiej

Dr Zofia Hanna Kuźniewska urodziła się 17 kwietnia 1975 r. w Sierpcu. Świadectwo dojrzałości uzyskała w 1994 r. w Liceum Ogólnokształcącym w Raciążu. W tym samym roku rozpoczęła studia na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, które uwieńczyła uzyskaniem tytułu zawodowego magistra w zakresie teologii na podstawie pracy pt. *Funkcje pastoralne parafii Krajowo w latach 1945-1997*. W tejże uczelni zdobyła licencjat nauk teologicznych w rozumieniu Konstytucji Apostolskiej *Sapientia Christiana*. Po uzyskaniu tytułu magistra rozwijała zainteresowania naukowe. Efektem rozwoju tych zainteresowań jest uzyskanie stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych w zakresie historii. Stopień ten został nadany uchwałą Rady Wydziału Nauk Humanistycznych i Społecznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie 26 kwietnia 2004 r. na podstawie rozprawy zatytułowanej: *Ustalenie granic pomiędzy diecezją płocką, a włocławską na przestrzeni dziejów. Studium historyczno-źródłoznawcze*, przygotowanej pod kierunkiem ks. dr hab. Witolda Kujawskiego. Po uzyskaniu stopnia doktora Z. H. Kuźniewska prowadziła intensywną działalność dydaktyczną i naukowo-organizacyjną oraz rozwijała ściśle związaną z nią twórczość naukowo-badawczą.

Twórczość naukowo-badawcza

Rozwój naukowy dr Z. H. Kuźniewskiej przebiega zgodnie z wymogami formułowanymi wobec kandydatów na samodzielnych pracowników naukowych. Habilitantka prezentuje znaczny stopień zdolności do samodzielnej i obiektywnej interpretacji faktów historycznych, dobre opanowanie warsztatu metodologicznego oraz szeroką znajomość źródeł i literatury przedmiotu. Na dorobek naukowy dr Z. H. Kuźniewskiej składa się, oprócz rozprawy habilitacyjnej pt. *Działalność charytatywna w archidiakonatach kruszwickim i włocławskim diecezji kujawskiej i pomorskiej* (Włocławek: Wydawnictwo Duszpasterstwa Rolników 2014, ss. 463), która zostanie poddana ocenie w dalszej kolejności, 5 książek autorskich, 18 artykułów naukowych i popularnonaukowych, 2 hasła encyklopedyczne oraz jedna recenzja.

W twórczości naukowo-badawczej dr Z. H. Kuźniewskiej można wyróżnić trzy kierunki. Pierwszy kierunek, będący kontynuacją zainteresowań naukowych podjętych podczas studiów specjalistycznych, których uwieńczeniem jest rozprawa doktorska, dotyczy badań nad podziałami administracyjnymi Kościoła w Polsce. Do tego nurtu poszukiwań badawczych należy zaliczyć artykuły: *Sąsiedztwo diecezji płockiej i włocławskiej oraz problemy z tym związane*, „Studia Włocławskie”, 8:2005, s. 323-336; *Diecezja płocka i jej granice w czasach niewoli narodowej i w odrodzonej Polsce*, „Ziemia Zawkrzeńska” 11:2007, s. 17-27; *Granice diecezji płockiej w dokumentach Stolicy Apostolskiej*, w: *W mazowieckiej przestrzeni kulturowej*, red. B. Dymek, Warszawa: Mazowieckie Towarzystwo Naukowe 2007, s. 17-32; *Sytuacja polityczna i jej wpływ na granice diecezji płockiej w XX wieku*, „Studia Mazowieckie”, rok IV/X, 2008 nr 3, s. 99-106; *Północno-wschodnia granica diecezji płockiej w przekroju historycznym*, w: *Mazowsze północne i jego sąsiedzi od średniowiecza do czasów współczesnych*, red. R. Sajkowski, L. Zyner, Ciechanów: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa 2009, s. 91-104 oraz *Kościelne podziały administracyjne Ziemi Dobrzyńskiej*, „Zapiski Kujawsko-Dobrzyńskie” 2014 t. 29, s. 27-44. Swoje badania nad podziałami administracyjnymi Kościoła w Polsce Habilitantka prowadziła z uwzględnieniem kontekstu politycznego, gospodarczego i religijnego, w jakim podziały się dokonywały. Ukazała zmiany, jakie dokonywały się w granicach diecezji

i dekanatów na przestrzeni wieków, starając się zrozumieć i zaprezentować ich genezę, uwarunkowania i skutki.

Przez swoje publikacje w ramach pierwszego kierunku badawczego Z. H. Kuźniewska przyczyniła się przede wszystkim do lepszej znajomości dziejów Kościoła na Mazowszu i Kujawach. Prowadzone przez nią analizy w oparciu o źródła archiwalne odkryły nowe fakty historyczne. Przyczyniły się one także do lepszego zrozumienia procesów, jakie zachodziły w dziejach diecezji płockiej, włocławskiej i diecezji sąsiednich. Stanowią one ważny wkład w badanie dziejów Kościoła lokalnego.

W twórczości naukowo-badawczej dr Z. H. Kuźniewskiej występują także dwa kierunki nowe, niezwiązane z pracami dyplomowymi. Pierwszy z nich dotyczy dziejów lokalnych wspólnot kościelnych. Należą do niego prace monograficzne: *Kościelne dzieje Kłobii Małej czyli Kłóbki*, Płock 2011, ss. 240; *Z dawnych dziejów parafii w Chociszewie*, Płock 2012, ss. 162; *Z dziejów parafii Świętego Floriana w Proboszczewicach*, Proboszczewice 2013, ss. 236; *Z dziejów parafii św. Stanisława Kostki w Płocku*, Płock 2013, ss. 96; *Kościoły diecezji Dobrzyń nad Wisłą*, Płock 2014, ss. 212. W ich przygotowanie Habilitantka włożyła wiele wysiłku. Ich zredagowanie poprzedziła gruntowną kwerendą w archiwach diecezjalnych i parafialnych, co sprawia, że ich wyróżniającą cechą jest źródłowość. Świadectwem troski Autorki o rzetelność naukową jest umieszczenie najważniejszych źródeł w formie załączników. Źródłowość wyraża się także bogatą bibliografią załącznikową.

W tym nurcie poszukiwań naukowych znajduje się artykuł *Parafia św. Mikołaja w Gąbinie*, „Studia Płockie” 2013 t. XLI, s. 227-241. Zaliczyć można do niego także publikację zatytułowaną *Z dziejów Raciąża w Polsce niepodległej*, „Ziemia Zawkrzeńska” 2005 t. 9, s. 201-209. Z nurtem tym koresponduje artykuł *Benedyktyni w Płocku*, „Studia Mazowieckie”, rok IV/X 2008 nr 4, s. 131-140.

Trzeci kierunek w twórczości naukowo-badawczej dr Z. H. Kuźniewskiej dotyczy posługi charytatywnej Kościoła w przeszłości. Ten kierunek reprezentują liczne artykuły naukowe: *Działalność opiekuńczo-wychowawcza ks. prał. dr Ignacego Leonarda Lasockiego*, „Ziemia Zawkrzeńska” 2011 t. 15, s. 27-36; *Z dziejów opieki charytatywnej w diecezji kujawsko-pomorskiej. Szpitale wiejskie w dekanacie*

włocławskim, „Studia Włocławskie” 14:2012, s. 529-538; *Budynki szpitali parafialnych na terenie diecezji włocławskiej (Kujawy)*, „Ateneum Kapłańskie” 161:2013, z. 2 s. 300-315; *Z dziejów zakładów opiekuńczych we Włocławku* w: *Lux ex Silesia*, red. W. Gliński, Warszawa Wydawnictwo UKSW 2013, s. 415-430; *Zakładanie i utrzymywanie szpitali kościelnych na Kujawach*, „Ateneum Kapłańskie” 163:2014 z. 2, s. 332-334; oraz oddana do druku publikacja zatytułowana *Opieka charytatywna Kościoła w dekanacie bobrownickim Ziemi Dobrzyńskiej do początku XIX w.* Podjęta w tych publikacjach problematyka działalności charytatywnej przedstawiana jest w sposób wieloaspektowy. Autorka nie skoncentrowała się jedynie na ukazaniu dziejów kościelnych placówek opiekuńczych, ale podjęła także inne problemy naukowe, jak zaplecze lokalowe i materialne pracy charytatywnej czy wkład osób zasłużonych dla działalności dobroczynnej.

Na twórczość naukową dr Z. H. Kuźniewskiej składają się ponadto dwa hasła encyklopedyczne: *Zakony żeńskie w diecezji płockiej*, w: *Płock od A do Z w tysiącletnich dziejach*, red. A.J. Papierowski, J. Stefański, Płock: Towarzystwo Naukowe Płockie 2010, s. 552-554 i *Zespół Szkół Usług i Przedsiębiorczości im. abpa A. J. Nowowiejskiego w Płocku*, w: *Płock od A do Z w tysiącletnich dziejach*, red. A.J. Papierowski, J. Stefański, Płock: Towarzystwo Naukowe Płockie 2010, s. 563-565 oraz recenzja pracy naukowej opublikowana w periodyku „Ziemia Zawkrzeńska”. Publikacje: *Pamiętać o przodkach powinniśmy... Wspomnienie o Adamie Bojanowskim*, „Notatki Płockie” 2007 nr 4, s. 19-22; *Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie i jej rola w kształceniu młodzieży*, w: *Możliwości i ograniczenia kształcenia ustawicznego. Studium monograficzne*, red. Z. P. Kruszewski, Płock: Towarzystwo Naukowe Płockie i Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku 2008, s. 401-405 oraz *Kobiety ziemi płockiej w wojnie polsko-bolszewickiej*, „List do Pani” 2011 nr 7-8, s. 20-21, ze względu na ich charakter, należy uznać za literaturę popularyzującą naukę.

Publikacje naukowe Z. H. Kuźniewskiej zostały przygotowane w sposób merytorycznie i metodologicznie poprawny. Podejmowana problematyka badawcza świadczy o dojrzałości naukowej Habilitantki. Kolejno podejmuje ona nowe kierunki badawcze dążąc do ich gruntownego zgłębienia, a jednocześnie rozwija

systematycznie uprzednio podjęte nurty poszukiwań. O dojrzałości naukowej świadczy również umiejętność formułowania tez i wyprowadzania wniosków. Dorobek naukowy Z. H. Kuźniewskiej, po uzyskaniu stopnia doktora, należy uznać za znaczący. W dużej mierze poszerza on wiedzę dotyczącą dziejów Kościoła katolickiego w Polsce oraz jego działalności charytatywnej.

Rozprawa habilitacyjna

Spośród publikacji naukowych dr Z. H. Kuźniewskiej na czoło wysuwa się monografia zatytułowana *Działalność charytatywna w archidiakonatach kruszwickim i włocławskim diecezji kujawskiej i pomorskiej* (Włocławek: Wydawnictwo Duszpasterstwa Rolników 2015, ss. 463). Stanowi ona uwieńczenie wieloletnich badań Habilitantki. Autorka podjęła w niej ważny problem działalności charytatywnej Kościoła, ze szczególnym uwzględnieniem szpitalnictwa na Kujawach. Celem jego podjęcia był brak całościowego opracowania dotyczącego tego zagadnienia. Dotychczas istniejące przyczynki naukowe jedynie w niewielkim zakresie ukazywały obraz działalności charytatywnej w dekanatach włocławskim i kruszwickim, będących częścią diecezji włocławskiej, znajdujących się w jej części kujawskiej.

Treść rozprawy, oprócz wstępu i zakończenia, składa się z ośmiu rozdziałów. Rozdział I (s. 21-54) zawiera zarys dziejów Kościoła na Kujawach. Autorka przedstawiła początki organizacji kościelnej na tym terenie oraz genezę i zmiany administracyjne zachodzące w diecezji kujawskiej i pomorskiej, mającej siedzibę we Włocławku. Rozdział drugi (s. 55-97) został poświęcony charytatywnemu posłannictwu Kościoła. Zawiera on zarys rozwoju działalności charytatywnej Kościoła od starożytności do czasów nowożytnych. Początki tej działalności Autorka przedstawiła na tle sposobów udzielania pomocy potrzebującym w świecie pogańskim i żydowskim. W rozdziale tym omówione zostało także ustawodawstwo kościelne dotyczące pracy charytatywnej, ze szczególnym uwzględnieniem prawodawstwa Kościoła w Polsce: synodów legackich, prowincjalnych, diecezjalnych oraz nauczania biskupów. Rozdział ten zawiera ponadto wybrane zagadnienia dotyczące dziejów szpitalnictwa w Polsce. Są to: problematyka fundatorów szpitali, rola zakonów w ich

prowadzeniu, szpitale miejskie, życie w szpitalach oraz działalność Bractwa Miłosierdzia.

Rozdział trzeci (s. 98-156) zawiera problematykę uposażenia szpitali i gospodarowania majątkiem szpitalnym w diecezji kujawsko-pomorskiej. W sposób szczegółowy zostały przedstawione zagadnienia: uposażenia szpitali, ich wyposażenia, jak również sposoby pozyskiwania środków pieniężnych i darów rzeczowych służących ich utrzymaniu. Jakkolwiek tytuł rozdziału o tym nie wspomina, w rozdziale tym zostało omówione także zagadnienie fundatorów szpitali, którymi byli monarchowie, biskupi włocławscy, duchowieństwo, szlachta, mieszczenie i inne osoby.

Kolejny, czwarty, rozdział (s. 157-187) nosi tytuł „Formy zarządu i kontroli szpitali”. W rozdziale tym znalazły się takie zagadnienia, jak: czas powstania pierwszych szpitali na Kujawach, obowiązki proboszczowskie względem ubogich, znaczenie wizytacji dla funkcjonowania szpitali i sprawowania kontroli nad nimi oraz obowiązki odpowiedzialnych za prowadzenie szpitali. Rozdział piąty (s. 188-226) został poświęcony zabudowaniom szpitalnym: ich budynkom oraz kaplicom i kościołom szpitalnym. W oddzielnych podrozdziałach przedstawiono zaplecze budowlane w szpitalach miejskich i wiejskich. Szósty rozdział (s. 227-254) dotyczy życia w szpitalach. Przedstawione w nim zostały warunki lokalowe pensjonariuszy, a więc ilość pomieszczeń szpitalnych oraz liczba pensjonariuszy na nich przypadających, oddzielnie dla archidiaconatu kruszwickiego i włocławskiego. Znalazła się tu także problematyka życia religijnego pensjonariuszy i duszpasterstwa prowadzonego wśród nich, jak również problematyka utrzymania ubogich w szpitalach.

Rozdziały siódmy i ósmy przedstawiają najstarsze fundacje szpitalne w archidiaconatach kruszwickim i włocławskim. W rozdziale siódmym (s. 256-293) ukazano fundacje w dekanatach: kruszwickim, bydgoskim, gniewkowskim i inowrocławskim, natomiast w rozdziale ósmym (s. 294-412) w dekanatach: brzeskim, bobrownickim, izbickim, kowalskim, nieszawskim, radziejowskim i służewskim.

W rozprawie, oprócz zasadniczej treści, znalazła się obszerna, bo licząca 28 stron, bibliografia (s. 416-445) oraz streszczenie w języku angielskim (s. 417-448).

Ułatwieniem dla czytelnika jest zamieszczony na początku opracowania wykaz skrótów (s. 13-14), a także znajdujące się na jego końcu indeksy: osób, miejscowości ze szpitalami i miejscowości bez szpitali (s. 449-463).

Merytorycznym osiągnięciem, będącym jednocześnie *novum* rozprawy jest całościowe opracowanie problemu naukowego, jakim jest działalność charytatywna w archidiakonatach kruszwickim i włocławskim diecezji kujawskiej i pomorskiej. Pracę tę należy uznać za pionierską, ponieważ dotychczas istniejące opracowania są nieliczne i mają jedynie charakter przyczynkarski. Brakowało całościowego opracowania dotyczącego posługi charytatywnej Kościoła na tym terenie.

Problem realizacji funkcji charytatywnej jest ważny przede wszystkim dla wspólnoty Kościoła. Funkcja charytatywna zaliczana jest do jego funkcji podstawowych, mających charakter niezbywalny. Posługa miłosierdzia chrześcijańskiego jest konieczna ze względu na potrzebujących; ich obecność w Kościele i społeczeństwie jest wezwaniem do niesienia im pomocy, zgodnie z ich potrzebami. Konieczność realizacji funkcji charytatywnej wynika także z orędzia ewangelicznego. Ewangelia wskazuje, że zasadą życia wspólnotowego wierzących jest miłość, która ma charakter zobowiązujący i przybiera postać przykazania. Problem realizacji działalności charytatywnej jest ważny także ze względu na konieczność dawania przez Kościół świadectwa miłości braterskiej. W ten sposób, praktykując chrześcijańską miłość i miłosierdzie w wymiernych i dostrzegalnych formach, Kościół przyczyniał się na przestrzeni dziejów do humanizacji życia społecznego i wychowania jednostek do wrażliwości na potrzeby drugiego człowieka.

W tym kontekście należy postrzegać monografię dr Z. H. Kuźniewskiej jako cenny dokument ukazujący zapis dziejów działalności charytatywnej przez wybraną przez nią część dużej wspólnoty kościelnej, jaka żyła na Kujawach. Poszerza ona w sposób znaczący wiedzę dotyczącą posługi charytatywnej Kościoła dzięki licznym informacjom, które Autorka wydobyła na światło dzienne. Jest to wkład, który Habilitantka wniosła nie tylko do wiedzy dotyczącej posługi Kościoła lokalnego, lecz także do pogłębienia znajomości i rozumienia znaczenia Kościoła katolickiego w działalności dobroczynnej na ziemiach polskich na przestrzeni dziejów.

Ważną cechą pracy naukowej jest źródłowość. Rozprawa habilitacyjna dr Z. H. Kuźniewskiej została oparta na licznych źródłach archiwalnych. Bibliografia załącznikowa obejmuje 26 stron (s. 417-443). Autorka przeprowadziła wnikliwą kwerendę w archiwach diecezjalnych w Gnieźnie, Płocku i Włocławku, jak również w archiwach parafialnych parafii w Ciechocinie, Izbicy Kujawskiej i Kowalu. Dotarła i wykorzystała w przygotowaniu dysertacji akta wizytacyjne biskupów wymienionych diecezji, akta biskupie, kapitulne i inne źródła archiwalne, wcześniej nie publikowane. Uwzględniła ona także źródła historyczne wcześniej opublikowane. Należy zauważyć, że w przygotowaniu rozprawy Habilitantka wykorzystała liczne opracowania dotyczące dziejów Kościoła na interesującym ją obszarze, jak również jego działalności charytatywnej realizowanej na nim oraz na ziemiach polskich. Jest to świadectwo znajomości problemu naukowego, który został poddany wieloaspektowym analizom oraz stanu badań nad nim.

Obfity materiał źródłowy zgromadzony przez Autorkę został poddany wnikliwym badaniom, których efekty znalazły odzwierciedlenie w treści rozprawy. W konstrukcji dysertacji Autorka wyodrębniła osiem rozdziałów. Trudno jednak wskazać jedną zasadę będącą kryterium podziału treści. Takie postępowanie spowodowało, że niektóre treści zawarte w rozprawie powtarzają się.

Rozprawa została napisana współczesnym językiem polskim, co dla badacza poruszającego się wśród dokumentów pisanych językiem dawnym jest dużym wyzwaniem. Styl odznacza się precyzją wypowiedzi oraz komunikatywnością. Autorka uniknęła pułapki pisania językiem hermetycznym, dostępnym jedynie specjalistom, dzięki czemu rozprawa dostępna jest także szerszemu gronu czytelników. Elementy formalne dysertacji sporządzone zostały w sposób poprawny, właściwy dla prac z zakresu historii.

Rozprawę dr Z. H. Kuźniewskiej należy uznać za dzieło oryginalne, interesujące i poszerzając wiedzę na temat działalności charytatywnej Kościoła. Stanowi ona cenne źródło wiedzy w pierwszym rzędzie dla duchowieństwa i wiernych na terenie, który swoim zakresem ona obejmuje. Jest to zapis dziejów, do którego mogą oni sięgać szukając inspiracji dla posługi na rzecz bliźniego w czasach współczesnych. Podobnie może ona inspirować wszystkich podejmujących działalność

dobroczynną w Polsce, zarówno katolików, jak i niekatolików. Rozprawa pozwala lepiej poznać i zrozumieć skomplikowane zmiany, jakie zachodziły w działalności charytatywnej Kościoła, jego zaangażowaniu społecznym, a także formy, metody i struktury służące posłudze na rzecz potrzebujących. Dysertacja daje impuls do dalszych badań naukowych nad dziejami Kościoła w Polsce, a zwłaszcza nad realizowaną przez niego posługą charytatywną.

Działalność dydaktyczna i naukowo-organizacyjna

Po uzyskaniu stopnia doktora Z. H. Kuźniewska prowadziła bogatą działalność dydaktyczną zdobywając doświadczenie naukowe. Od 1997 r., jeszcze przed jego uzyskaniem, podjęła pracę w Zespole Szkół Zawodowych nr 6 w Płocku na stanowisku nauczyciela religii (w roku 2007 szkoła zmieniła nazwę na Zespół Szkół Usług i Przedsiębiorczości im. abpa Antoniego Juliana Nowowiejskiego, która obowiązuje obecnie). Szczególnie cenna dla rozwoju i pogłębiania doświadczenia naukowo-dydaktycznego była praca w Instytucie Filologiczno-Historycznym w Mławie, Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Ciechanowie. Habilitantka była tam zatrudniona od 1 października 2006 r. do 30 września 2008 r. na stanowisku starszego wykładowcy. Prowadziła wówczas następujące wykłady: nauki pomocnicze historii, archiwistyka, metodyka nauczania historii, dziedzictwo kulturowe regionu, regionalizm w Polsce i Europie, wykłady monograficzne (granice kościelne na Mazowszu). Intensywną pracę naukową przerwało zamknięcie uczelni. Należy również zauważyć, że znaczenie dla rozwoju naukowo-dydaktycznego Habilitantki ma praca w Zakładzie Doskonalenia Zawodowego w Płocku. Wieloletnia praca (od 2008 r.) z ludźmi dorosłymi pozwala na zdobywanie koniecznych doświadczeń dla rozwoju naukowego.

Zainteresowania naukowe związane z historią, a w ostatnim czasie z działalnością charytatywną w przeszłości, mają odzwierciedlenie w wygłoszonych przez dr Z. H. Kuźniewską referatach. Dnia 18 stycznia 2005 r. w Instytucie Filologiczno-Historycznym w Mławie wygłosiła referat zatytułowany *Z dziejów Raciąża w Polsce niepodległej*. W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w

Ciechanowie, 14 marca 2006 r., wygłosiła referat *Granice diecezji płockiej w dokumentach Stolicy Apostolskiej*. Rok później, 29 maja 2007 r. w Instytucie Filologiczno-Historycznym w Mławie, filii Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Ciechanowie przedstawiła referat na temat *Północno-wschodnia granica diecezji płockiej w przekroju historycznym*. W tym samym roku, dnia 10 października, podjęła temat *Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie i jej rola w kształceniu młodzieży*, przedstawiając go w Towarzystwie Naukowym Płockim. Dziejom lokalnej wspólnoty kościelnej został poświęcony referat *Parafia św. Mikołaja w Gąbinie*, wygłoszony 19 marca 2012 r. w Zespole Szkół im. Stanisława Staszica. Do problematyki podziałów administracyjnych Habilitantka powróciła w referacie *Kościelne podziały administracyjne Ziemi Dobrzyńskiej*, wygłoszonym 19 kwietnia 2013 r. w Towarzystwie Naukowym we Włocławku. Jej zainteresowania badawcze dotyczące działalności charytatywnej znalazły odzwierciedlenie w referacie zatytułowanym *Opieka charytatywna Kościoła w dekanacie bobrownickim Ziemi Dobrzyńskiej do początku XIX w.*, wygłoszonym w Towarzystwie Naukowym Płockim 12 marca 2015 r.

Zainteresowania naukowe dr Z. H. Kuźniewskiej dotyczące historii znalazły swoje odzwierciedlenie w zaangażowaniu w działalność organizacji naukowych. Od 2000 r. jest ona członkinią Towarzystwa Naukowego Płockiego i Polskiego Towarzystwa Heraldycznego w Warszawie.

Działalność naukowo-organizacyjna i dydaktyczna dr Z. H. Kuźniewskiej wykazują korelację z działalnością naukowo-badawczą. Tematyka podejmowana w referatach odpowiada problematyce opublikowanych monografii i artykułów naukowych, co świadczy o spójności w rozwoju i dojrzeniu naukowym Habilitantki. Niewątpliwie znaczący udział w tym procesie ma jej praca dydaktyczna, zwłaszcza z osobami dorosłymi, oraz zaangażowanie w działalność organizacji naukowych.

Wniosek końcowy

Dorobek naukowo-badawczy oraz działalność dydaktyczna i organizacyjna dr Z. H. Kuźniewskiej wskazują na jej dojrzałość do prowadzenia samodzielnej pracy naukowej. Potrafi ona skupić się na problematyce prowadzonych badań wykazując się konsekwencją, a jednocześnie aktywnie angażować się zawodowo. W te aktywności Habilitantka wkłada wiele wysiłku. Jej twórczość naukowa oraz działalność naukowo-organizacyjna i dydaktyczna stanowią znaczący wkład w rozwój nauk teologicznych. Dorobek naukowy spełnia kryteria stawiane osobie ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego przez Ustawę o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 r. oraz rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r., dlatego stawiam wniosek do Rady Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu o kontynuowanie przewodu habilitacyjnego dr Zofii Hanny Kuźniewskiej celem uzyskania stopnia doktora habilitowanego.

K. Doruch Lijew